

Югозападен университет „Неофит Рилски“

РЕЦЕНЗИЯ

на представените трудове за участие в
конкурс за академичната длъжност ДОЦЕНТ,
обявен от ЮЗУ „Неофит Рилски“ в ДВ, бр. 52/
02.07. 2019 г.

Кандидат: гл. ас. д-р Бойка Илиева

1. Кратки биографични данни за кандидата

Гл. ас. д-р Бойка Илиева от 2007 г. до днес е преподавател по антична и западноевропейска литература към Катедрата по литература на Филологическия факултет в ЮЗУ „Неофит Рилски“. Курсовете ѝ се съсредоточават както върху уводно запознаване с историята на античната и западноевропейската литература, така и върху по-специализирана проблематика, каквато е западноевропейският роман от XVIII-XIX в. или съвременната западноевропейска проза.

Бойка Илиева е активен член на кръга по Сравнително литературознание и на Българското общество за проучване на XVIII в., участник в множество национални и международни конференции, автор на статии и студии в съвременната периодика. Специално трябва да се изтъкне авторството ѝ на книгите „Италия в културата на Българското възраждане. Преводи и литературни влияния“, Благоевград: УИ „Неофит Рилски“, 2012, ISBN 978-954-680-797-7, както и „Вдъхновението Италия. Литературни контексти 1878-1918“, Благоевград: УИ „Неофит Рилски“, 2019, ISBN 978-954-00-0188-3. Илиева е автор и на „Западноевропейска литература. Естетически текстове и програми“. Част I. Учебно помагало за студенти. Благоевград: УИ „Неофит Рилски“, 2017, ISBN 978-954-00-0126-5 (встъпителна студия, съставителство, редакция).

Цялата биография на Бойка Илиева е свидетелство за това, че в нейно лице
имаме сериозен изследовател, посветен на проблемите, които го
интересуват.

2. Характеристика на научната и научно-приложната продукция на кандидата

Кандидатката участва в конкурса с няколко статии, публикувани в престижни издания, и с една монография.

Ще започнем с бърз преглед на статиите, след което ще се спрем по-подробно на монографията, защото тя е представена като хабилитационен труд в конкурса.

Част от статиите са тематично свързани с книгата, но разгледани като отделни текстове, могат да бъдат видени и в своята самостоятелност, завършеност и значимост по всеки конкретен въпрос, поставен в тях. Някои от тях имат своето място или в изследването на поетиката на пространството и в частност на града („Образи на Венеция в българската литература“), или в задълбочаването и разширяването на прочита на творчеството на Кирил Христов („Кирил Христов и Италия“), или в добавянето на нови шрихи към българските феминистични изследвания („Отекващи гласове: Матилде Серао и българското женско писане от началото на XX в.“). Принос за последните е и статията „Жената в социалното инженерство на Паоло Мантегаца“. Изобщо, може да се каже, че двете статии, посветени на женското писане и на женските роли в обществото, допринасят за изследването на надигналия се в началото на XX в. интерес към женската проблематика в литературата, а и в обществото.

Специално внимание заслужават и публикуваните на английски език „The Media Image of Italy and the Italians in the Periodicals from the Bulgarian National Revival“ и „The Cultural Heritage of Rome through the Optics of some Bulgarian intellectuals“, които допълват образа на българо-италианските културни контакти и чертаят различните маршрути на обмен и влияния в двете култури.

В обобщение може да се каже, че Бойка Илиева много целенасочено изследва присъствието на Италия в българската литература, като се започне от Възраждането и се мине към следващите периоди, с което се вписва в традицията на българските и италианските изследователи, посветили сериозни книги на това влияние.

В този контекст се вписва и новото изследване на Бойка Илиева, представено като хабилитационен труд. Става дума за „Вдъхновението Италия. Литературни контексти 1878-1918“. Както казахме, Илиева се включва в територия, която е изследвана в българското литературознание (и тя коректно посочва всички налични изследвания, част от които често и цитира). Но в тези зони тя успява да намери и ниши, които не са били обект на особен интерес досега – в това отношение най-вече ще открием темата за женското писане, женските роли в обществото, жените и еманципацията и пр., поставени в контекста на влияния, идващи от страна на италиански писателки или италиански мислители. Безспорно тук Илиева откроява много теми, които ще станат ключови за по-късния феминизъм – въпросите за физиологията и анатомията (дали анатомията е съдба?), равенството, ролята и мястото на жените в семейството и обществото, състоятелността или несъстоятелността на женските искания по отношение на правата и свободите, изобщо въпросите на еманципацията. В този смисъл обръщането към рецепцията на авторки от типа на Грация Деледа, Ада Негри, Матилде Серао е едно от важните допълнения, които Илиева прави по темата за рецепцията на италианската литература в България.

Вторият момент, който бихме открили в работата на Бойка Илиева, е целенасоченото и детайлно изследване на италианската тема в творчеството, а в живота на автори като Кирил Христов, Иван Вазов, Константин Величков, Пенчо Славейков. Особено внимание заслужава детайлното обглеждане на италианското присъствие в творчеството на Кирил Христов. Разбира се, в отделни литературоведски изследвания тези проблеми са били загатвани, но тук имаме опит за изчерпателност, а и за по-комплексно обглеждане на италианското присъствие, рефлектиращо както в собственото творчество, така и в преводаческите практики.

Разбира се, достойнство на работата е и рецепционистката насоченост на труда. Може да се каже, че в случая сме свидетели на едно много добросъвестно изследване, което се опитва да опише преводните текстове от италиански и тяхното присъствие в полето на книгоиздаването, периодиката, различните сборници и антологии. Особено ценно е насочването към учебниците и изследването на присъствието на италианската литература в българското училище в описвания период („Италианската литература на страниците на българските училищни хрестоматии“).

Книгата на Илиева стъпва на вече налични рецепционистки изследвания, за да предложи едно максимално детайлизирано описание на италианското присъствие в българската култура. Изхождайки от това, можем да кажем, че тя има заслуга в реконструирането на един максимално цялостен образ на това присъствие и особено полезни в това отношение са всички списъци и приложения, които тя прилага. Подобно реконструиране води и до описването на някои неизвестни или неидентифицирани до този момент преводи, което също е безспорен принос на авторката.

Не на последно място интересни и нестандартни са интерпретациите и съпоставките, които изследването предлага – Шишманов – Ариосто, Софроний и Бокачо, Серао и българското женско писане, в които авторката демонстрира умението си за близко четене, но и за мотивирани сравнителни анализи.

Ако трябва да обобщим, в писането си Бойка Илиева съчетава аналитизъм, умение за интердисциплинарно четене, вкус към сравнителния и описателния подход.

3. Основни приноси в научната, научно-приложната и преподавателска дейност на кандидата

Приносите в работата на Бойка Илиева са в реконструирането на преводната панорама в описвания период, в аналитичното четене на някои христоматийни български литературни текстове през темата за Италия, в разширяването на поетиката на града и влиянието ѝ върху българската литература през темата за италианските градове, както и в разширяването на представите за българското женско писане от началото на века, видно през аналозиите с преводните образци на женско писане, идващи от италианската литература.

Като цяло текстовете на Бойка Илиева имат както теоретична, така и практическа насоченост, защото те по добър начин балансират между историзъм, теоретизъм и приложност.

4. Критични бележки и препоръки

В една добре изследвана проблематика трудът на Бойка Илиева в много отношения е намерил своя ниша, така че той следва и защитава своите посоки и логика. Това, което може да се препоръча с оглед на неговите специфики, е малко повече дълбочина при съпоставителните анализи между българското и италианското женско писане, както и привеждане на повече български примери. Все в този дух би могло също така де се направи съпоставка и с българските дебати за мястото на жената от този период.

5. Заключение

Изхождайки от всичко казано дотук, от добросъвестното писане на авторката, от умението ѝ задълбочено и с усет да анализира, убедено гласувам „за“ присъждането на гл. ас. д-р Бойка Илиева на академичната длъжност **ДОЦЕНТ** по антична и западноевропейска литература и предлагам на уважавания Факултетен съвет на Филологическия факултет към ЮЗУ „Неофит Рилски“ да одобри кандидатурата ѝ.

Дата: 2.10.2019 г.

Рецензент:

Neophyte Rilsky Southwest University

REVIEW

of the papers submitted in the competition for award of the academic title
ASSOCIATE PROFESSOR of the Neophyte Rilsky Southwest University,
published in the State Gazette (SG) No 52 of 2 July 2019

Applicant: Senior Assistant Professor Boyka Ilieva, PhD

Associate Professor Daria Karapetkova, Sofia University

I. *Summary biographical data*

Since 2007 Senior Assistant Professor Boyka Ilieva, PhD, has been a tutor in Ancient and Western Literature at the Department of Literature of the Languages Faculty of Neophyte Rilsky Southwest University. Her courses focus on historical introductions to Ancient and Western literature and on more specific topics, such as the Western novel of the 18th and 19th century or contemporary Western prose.

Boyka Ilieva is an active member of the circle on comparative literary studies and the Bulgarian Society for 18th century studies. She also participates and contributes as a guest speaker to many national and international conferences and publishes articles and background papers in contemporary periodicals. Her books *Italy in the Culture of the Bulgarian Revival Period. Translations and Literary Influences*, Blagoevgrad, Neophyte Rilsky University Press, 2012 (ISBN 978-954-680-797-7), and *Inspiration Italy. Literary Contexts, 1878 – 1918*, Neophyte Rilsky University Press, 2019 (ISBN 978-954-00-0188-3) merit special mention. Ilieva has also written *Western Literature. Aesthetic Texts and Programmes, Part I. A Textbook for Students*, Neophyte

Rilsky University Press, 2017 (*ISBN 978-954-00-0126-5*) (introductory background papers, drafting and editing).

Mrs Ilieva's entire biography is a testimony to her merit as a thoughtful scholar dedicated to the problems in her area of professional interest.

II. *Description of the scholarly and applied work of the applicant*

The applicant in the competition has published several papers in renowned publications, including a monograph.

First, we would like to present a brief overview of the papers and then examine the monograph in greater detail on account of its submission as post-doctoral dissertation in the competition.

Some of the articles are thematically linked. Yet when examined on a standalone basis, they can be seen as separate and independent works — a finished product as it were — each having special relevance to the matters explored. Some of the articles belong to the domain of either the study of spatial (more specifically urban) poetics (*Images of Venice in Bulgarian Literature*) or the deepening and expansion of the interpretation of works of the poet Kiril Hristov ('Kiril Hristov and Italy'). Others still add new brush strokes to Bulgarian feminist studies ('Echoing Voices: Matilde Serao and the Bulgarian Women's Magazine at the beginning of the 20th century'). A further contribution to the topic is the article entitled 'The Woman Paolo Mantegazza's Social Engineering'. It can be argued that the two articles dedicated to women's writing and women's roles in society contribute to the study of the growing interest in women's affairs and their place in literature and society in the early 20th century.

The papers published in English under the titles 'The Media Image of Italy and the Italians in the Periodicals from the Bulgarian National Revival' and 'The Cultural Heritage of Rome through the Optics of some Bulgarian intellectuals', which expand the image of Bulgarian-Italian contacts and map out the circuitous routes of exchange and influences between the two cultures also deserve special mention.

In summary, it can be said that as a researcher Boyka Ilieva strongly centres her gaze on Italy in Bulgarian literature from the Revival and subsequent periods, which fits in with the tradition of Bulgarian and Italian researchers who have dedicated serious works to this theme.

The latest study conducted by Boyka Ilieva and presented as post-doctoral dissertation is indeed a continuation of this tradition and also fits in well with it. The work in question is entitled *Inspiration Italy. Literature contexts 1978 – 1918*. As already mentioned, Ilieva ventures into a well-researched area in Bulgarian literature studies (and she scrupulously identifies all previous studies, some of which she frequently cites). In these areas, however, she succeeds in finding relatively understudied niches, such as the women's magazine, women's roles in society, women and emancipation, etc., and placing them in the context of influences from Italian women writers or Italian thinkers. Here, Ilieva outlines a range of topics that would go on to become essential in later feminism, such as physiology and anatomy (whether anatomy is fate, equality, the role and place of women in the family and society at large, the (ir)relevance of women's demands in terms of rights and freedoms, and a host of other matters generally pertaining to emancipation. In this sense, by turning her attention to the reception of authors such as Grazia Deledda, Ada Negri and Matilde Serao, the author makes an important contribution to the topic of the reception of Italian literature in Bulgaria.

The second point we would like to highlight in Boyka Ilieva's work concerns her meticulous and focused attention on the study of the Italian theme in literary work but, equally, in the life of authors such as Kiril Hristov, Ivan Vazov, Konstantin Velichkov and Pencho Slaveykov. The detailed study of the Italian presence in the work of the poet Kiril Hristov commands special attention. Naturally, individual works in literary studies have already hinted at these themes but Boyka Ilieva's text makes an attempt at exhaustiveness. Indeed, we are offered an insightful look at the Italian presence reflected in both the author's works and in translation practices.

The greatest merit of the work is its sharp focus on reception. It can be argued that in this case, we are faced with a painstaking study that attempts to catalogue translated works from Italian and their presence in the domain of book publishing, periodicals, various compendia and anthologies. The focus on textbooks and the study of Italian literature in Bulgarian schools during the period concerned (*Italian Literature on the Pages of the Bulgarian Literature Textbooks*) is particularly valuable.

Ilieva's book builds on available receptionist studies to offer a detailed and insightful description of the Italian cultural presence in Bulgarian culture. Thus, the author's work adds value to the reconstruction of the overall image — detailed in the maximum degree — of this presence, the lists and annexes compiled being of a particularly high value. Such reconstruction also leads to inventorying some previously unknown or unidentified translations, which is another element of genuine contribution on the author's part.

Last but not least, the interpretations and comparisons offered by the study — between Shishmanov and Ariosto, Sophronius and Boccaccio, Serao and the Bulgarian Women's Magazine — which demonstrate the close reading skills of the author but equally those required to conduct reasoned comparative analysis are also interesting and unconventional.

To sum up, Boyka Ilieva's writing combines analytical flair with interdisciplinary reading skills and a taste for the comparative and descriptive approach.

• **Main contributions to scholarly, applied and teaching work of the author**

The contributions of Boyka Ilieva's work lie in the reconstruction of a translation panorama pertinent to the period covered by the study, the analytical reading of several classical examples of Bulgarian works of literature through the prism of Italy, the expansion of urban poetics and its influence over Bulgarian literature through the theme of Italian cities and the broadening of knowledge and understanding of the Bulgarian Women's magazine at the turn of the last century through analogies with translated examples from the Bulgarian Women's magazine originating from Italian literature.

Overall, Boyka Ilieva's texts have both theoretical and practical value as they balance particularly well between an historic, a theoretical and an applied approach.

III. Critical notes and recommendations

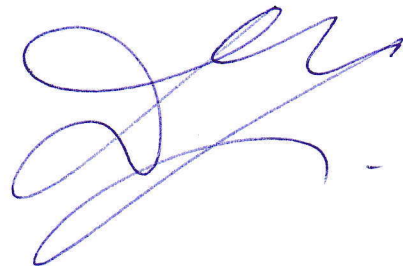
In its well-studied domain, the work of Boyka Ilieva has in many ways found a niche that is truly its own, charting and safeguarding its own directions and rationale. In light of the specificity of the author's work, greater depth in the comparative analyses between Bulgaria and women's writing and more examples from Bulgaria can be recommended. In the same vein, the author may also draw parallels to the debates on the role of women in society in Bulgaria at the time.

IV. **Conclusion**

In light of the above, and particularly the author's *bona fide* writing and her insightful analytical skills I vote with conviction for the academic title ASSOCIATE PROFESSOR in Ancient and Western Literature to be conferred on Senior Assistant Professor Boyka Ilieva, PhD, and propose to the esteemed Faculty Board of the Department of Languages of Neophyte Rilsky Northwest University to approve her application.

Date: 2.10.2019

Reviewer:

A handwritten signature in blue ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke at the end.